Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (kymmenes jaosto)

24 päivänä kesäkuuta 2022*

Ennakkoratkaisupyyntö – Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artikla – Unionin kansalaisuus – SEUT 20 ja SEUT 21 artikla – Oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella – Lapsen syntymäjäsenvaltion antama syntymätodistus, jossa lapselle nimetään kaksi äitiä – Jäsenvaltio, josta toinen näistä kahdesta äidistä on peräisin, kieltäytyy merkitsemästä syntymätodistusta kansalliseen väestörekisteriin – Syntymätodistuksen rekisteröiminen edellytyksenä henkilötodistuksen myöntämiselle – Kyseisen alkuperäjäsenvaltion kansallinen säännöstö, jossa ei sallita samaa sukupuolta olevien henkilöiden vanhemmuutta

Asiassa C-2/21,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie (Krakovan voivodikunnan hallintotuomioistuin, Puola) on esittänyt 9.12.2020 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 4.1.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Rzecznik Praw Obywatelskich,

jossa asian käsittelyyn osallistuvat

K.S.,

S.V.D.,

Prokurator Prokuratury Okręgowej w Krakowie M. C.,

Prokuratura Krajowa ja

Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Krakowie,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kymmenes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja I. Jarukaitis sekä tuomarit M. Ilešič (esittelevä tuomari) ja D. Gratsias,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian perustellulla määräyksellä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artiklan mukaisesti,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 20 artiklan 2 kohdan a alakohdan, SEUT 21 artiklan 1 kohdan sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 7 artiklan, 21 artiklan 1 kohdan ja 24 artiklan 2 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Rzecznik Praw Obywatelskich (kansallinen oikeusasiamies, Puola) ja Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Krakowie (Krakovan väestörekisteritoimiston johtaja, Puola) (jäljempänä väestörekisteritoimiston johtaja) ja jossa on kyse siitä, että viimeksi mainittu kieltäytyi merkitsemästä Espanjan viranomaisten K.S:n ja hänen aviovaimonsa S.V.D:n tyttärelle antamaa syntymätodistusta Puolan väestörekisteriin.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

3 Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen, jonka Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous hyväksyi 20.11.1989 (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 1577, s. 3), 2 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1 Sopimusvaltiot kunnioittavat ja takaavat tässä yleissopimuksessa tunnustetut oikeudet kaikille niiden lainkäyttövallan alaisille lapsille ilman minkäänlaista lapsen, hänen vanhempiensa tai muun laillisen huoltajansa rotuun, ihonväriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen, etniseen tai sosiaaliseen alkuperään, varallisuuteen, vammaisuuteen, syntyperään tai muuhun seikkaan perustuvaa erottelua.

2. Sopimusvaltiot ryhtyvät kaikkiin tarpeellisiin toimiin varmistaakseen, että lasta suojellaan kaikenlaiselta syrjinnältä ja rangaistukselta, jotka perustuvat hänen vanhempiensa, laillisten huoltajiensa tai muiden perheenjäsentensä asemaan, toimintaan, mielipiteisiin tai vakaumuksiin.”

4 Yleissopimuksen 7 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Lapsi on rekisteröitävä heti syntymänsä jälkeen, ja hänellä on syntymästään lähtien oikeus nimeen ja kansalaisuuteen sekä mikäli mahdollista, oikeus tuntea vanhempansa ja olla heidän hoidettavanaan.

2. Sopimusvaltiot takaavat näiden oikeuksien toteuttamisen kansallisen lainsäädäntönsä ja asiaankuuluvissa kansainvälisissä asiakirjoissa määriteltyjen velvoitteidensa mukaisesti etenkin silloin, kun lapsi muuten olisi kansalaisuudeton.”

Unionin oikeus

EUT-sopimus

5 SEUT 20 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Otetaan käyttöön unionin kansalaisuus. Unionin kansalainen on jokainen, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus. Unionin kansalaisuus täydentää mutta ei korvaa jäsenvaltion kansalaisuutta.

2. Unionin kansalaisella on perussopimuksissa määrätyt oikeudet ja velvollisuudet. Hänellä on muun muassa:

a) oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella;

– –

Näitä oikeuksia käytetään perussopimuksissa ja niiden soveltamiseksi hyväksytyissä toimenpiteissä määritellyin edellytyksin ja rajoituksin.”

6 SEUT 21 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jollei perussopimuksissa määrätyistä tai niiden soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu.”

Perusoikeuskirja

7 Perusoikeuskirjan 7 artiklassa, jonka otsikko on ”Yksityis- ja perhe-elämän kunnioittaminen”, määrätään seuraavaa:

”Jokaisella on oikeus siihen, että hänen yksityis- ja perhe-elämäänsä, kotiaan sekä viestejään kunnioitetaan.”

8 Perusoikeuskirjan 21 artiklan 1 kohdassa ”kielletään kaikenlainen syrjintä, joka perustuu sukupuoleen, rotuun, ihonväriin tai etniseen taikka yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen tai muuhun sellaiseen seikkaan”.

9 Perusoikeuskirjan 24 artiklan, jonka otsikko on ”Lapsen oikeudet”, sanamuoto on seuraava:

”1. Lapsella on oikeus hänen hyvinvoinnilleen välttämättömään suojeluun ja huolenpitoon. Lapsen on saatava ilmaista vapaasti mielipiteensä. Lapsen mielipide on hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti otettava huomioon häntä koskevissa asioissa.

2. Kaikissa lasta koskevissa viranomaisten tai yksityisten laitosten toimissa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.

3. Jokaisella lapsella on oikeus ylläpitää henkilökohtaisia suhteita ja suoria yhteyksiä kumpaankin vanhempaansa säännöllisesti, jollei se ole lapsen edun vastaista.”

Direktiivi 2004/38/EY

10 Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY (EUVL 2004, L 158, s. 77) 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Oikeus maasta poistumiseen”, säädetään seuraavaa:

”1. Unionin kansalaisilla, joilla on voimassa oleva henkilötodistus tai passi, ja heidän perheenjäsenillään, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia mutta joilla on voimassa oleva passi, on oikeus poistua jäsenvaltion alueelta matkustaakseen toiseen jäsenvaltioon, sanotun kuitenkaan rajoittamatta matkustusasiakirjoihin kansallisilla rajoilla kohdistettavia tarkastuksia koskevien määräysten soveltamista.

– –

3. Jäsenvaltioiden on kunkin oman lainsäädäntönsä mukaisesti myönnettävä kansalaisilleen henkilötodistus tai passi, jossa mainitaan haltijan kansalaisuus, sekä uusittava se.

4. Passin on oltava voimassa ainakin kaikissa jäsenvaltioissa sekä niissä maissa, joiden kautta sen haltijan on kuljettava matkustaessaan johonkin toiseen jäsenvaltioon. – –”

Puolan oikeus

11 Puolan tasavallan perustuslain (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej) 18 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Puolan tasavalta turvaa ja suojelee avioliittoa naisen ja miehen liittona, perhettä, äitiyttä ja vanhemmuutta.”

12 Kansainvälisestä yksityisoikeudesta 4.2.2011 annetun lain (ustawa – Prawo prywatne międzynarodowe) konsolidoidun toisinnon (Dz. U. 2015, järjestysnumero 1792) 7 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Ulkomaista lakia ei sovelleta, jos sillä olisi vaikutuksia, jotka ovat Puolan tasavallan oikeusjärjestyksen perusperiaatteiden vastaisia.”

13 Väestörekisteriotteesta 28.11.2014 annetun lain (ustawa – Prawo o aktach stanu cywilnego) konsolidoidun toisinnon (Dz. U. 2020, järjestysnumero 463), sellaisena kuin se on muutettuna, 104 §:n 5 momentissa säädetään seuraavaa:

”Rekisteröimisestä ei voida kieltäytyä, jos ulkomaisessa väestörekisteriasiakirjassa tarkoitetulla Puolan kansalaisella on aiemmat tapahtumat todistava ja Puolan tasavallan alueella laadittu väestörekisteriote ja jos tämä kansalainen pyytää väestöreksiteriin merkitsemistä koskevan

toimenpiteen toteuttamista tai hakee puolalaista henkilötodistusta tai [sellaisten luonnollisten henkilöiden henkilötunnusta, jotka ovat Puolan kansalaisia].”

14 Väestörekisteriotteesta annetun lain 107 §:n sanamuoto on seuraava:

”Väestörekisteritoimiston johtajan on kieltäydyttävä rekisteröinnistä, jos

1) asiakirjaa ei sen antaneessa valtiossa pidetä väestörekisteriasiakirjana tai virallisena asiakirjana, sitä ei ole antanut toimivaltainen viranomainen, sen aitoutta voidaan epäillä tai sillä todistetaan muu tapahtuma kuin syntymä, avioliitto tai kuolema

2) ulkomainen asiakirja on rekisteröity muussa kuin tapahtumavaltiossa

3) rekisteröiminen olisi Puolan tasavallan oikeusjärjestyksen perusperiaatteiden vastaista.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

15 Puolan kansalainen K.S. ja Irlannin kansalainen S.V.D. avioituivat Irlannissa vuonna 2018.

16 Heidän tyttärensä S.R.S. – D. syntyi vuonna 2018 Espanjassa. Tyttären syntymä rekisteröitiin Espanjan väestörekisteritoimistossa lapsen äidin K.S:n ja hänen aviovaimonsa S.V.D:n yhteisen ilmoituksen perusteella. Syntymätodistuksessa K.S. on nimetty ”A-äidiksi” ja S.V.D. ”B-äidiksi”.

17 K.S. ja S.V.D. hakivat Espanjan viranomaisten S.R.S. – D:lle, joka on Puolan kansalainen, antaman syntymätodistuksen merkitsemistä Puolan väestörekisteriin.

18 Väestörekisteritoimiston johtaja hylkäsi 16.4.2019 tekemällään päätöksellä tämän hakemuksen sillä perusteella, että rekisteröiminen olisi Puolan tasavallan oikeusjärjestyksen perusperiaatteiden vastaista. Koska K.S. ja S.V.D. eivät riitauttaneet tätä hylkäämispäätöstä, päätös tuli lopulliseksi 30.4.2019.

19 K.S. lähetti 25.9.2019 kansalliselle oikeusasiamiehelle avunpyynnön, jossa hän esitti, että S.R.S. – D:llä ei ollut mitään henkilötodistusta ja että hakemus Puolan passin myöntämisestä kyseiselle lapselle oli hylätty sen vuoksi, että hänen syntymätodistustaan ei ollut merkitty Puolan väestörekisteriin. Henkilötodistusten myöntämisestä vastuussa olevat Irlannin viranomaiset ilmoittivat oikeusasiamiehelle 17.2.2019 päivätyllä kirjeellä, ettei kyseinen lapsi ollut Irlannin kansalainen ja ettei hänellä näin ollen ollut oikeutta henkilökorttiin eikä passiin.

20 Kansallinen oikeusasiamies nosti tämän jälkeen K.S:n ja S.V.D:n nimissä ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa kanteen väestörekisteritoimiston johtajan 16.4.2019 tekemästä päätöksestä, jolla syntymätodistusta, jonka Espanjan viranomaiset olivat antaneet heidän tyttärelleen, kieltäydyttiin merkitsemästä Puolan väestörekisteriin.

21 Ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa käydyn menettelyn aikana myös ensimmäisen asteen hallintoviranomainen hylkäsi hakemuksen henkilökortin myöntämisestä S.R.S. – D:lle sillä perusteella, että lapsen vanhempina voi Puolan oikeuden mukaan olla vain nainen ja mies. Koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin oli pitänyt perusteltuna odottaa toisen asteen hallintoviranomaisen päätöstä, kansallinen oikeusasiamies ilmoitti 30.7.2020 päivätyllä kirjeellä, että päätös hylätä hakemus henkilökortin myöntämisestä oli vahvistettu toisessa asteessa.

22 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan nykyisin sovellettavilla säännöksillä ei taata oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen tehokkaasti S.R.S. – D:n kaltaiselle lapselle, joka ”on kiistatta Puolan kansalainen” ja siten unionin kansalainen, koska tämän vapauden käyttämisen kannalta tarpeellisia asiakirjoja eli puolalaista henkilökorttia tai passia ei voida myöntää tälle lapselle sillä perusteella, että hänen syntymätodistukseensa merkityt vanhemmat ovat kaksi naista, jotka ovat solmineet avioliiton toiseen heistä sovellettavan lain mukaisesti. Tämä tuomioistuin toteaa lisäksi, että näiden Puolan oikeuden säännösten soveltaminen käytännössä tekee vaikeaksi sen, että viranomaiset – tuomioistuimet mukaan lukien – voisivat antaa alaikäiselle lapselle tehokasta suojaa ottamalla huomioon lapsen edun.

23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin myöntää, että siviilisäätyä koskevat kysymykset ja niihin liittyvät avioliittosäännöt ovat jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia asioita ja ettei unionin oikeus vaikuta tähän toimivaltaan. Se katsoo, että eri jäsenvaltioissa sovellettavien sääntöjen välisillä eroilla ei kuitenkaan voida rajoittaa kaikille unionin kansalaisille tunnustettua oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella.

24 Tämä tuomioistuin toteaa, että jos todettaisiin, että sillä, että lapsen syntymätodistuksen rekisteröimisestä kieltäydytään, rikotaan SEUT 20 artiklan 2 kohdan a alakohdan ja SEUT 21 artiklan 1 kohdan määräyksiä, kun niitä luetaan yhdessä perusoikeuskirjan 7 artiklan, 21 artiklan 1 kohdan ja 24 artiklan 2 kohdan määräysten kanssa, se voisi määrätä Puolan viranomaiset merkitsemään kyseisen syntymätodistuksen rekisteriin sanatarkasti, mikä sitten mahdollistaisi sellaisen henkilötodistuksen myöntämisen, jolla taattaisiin se, että asianomainen lapsi voisi ylittää unionin sisärajat, ja jolla suojeltaisiin lapsen yksityis- ja perhe-elämää.

25 Tässä tilanteessa Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie (Krakovan voivodikunnan hallintotuomioistuin, Puola) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko SEUT 20 artiklan 2 kohdan a alakohdan ja SEUT 21 artiklan 1 kohdan määräyksiä, kun niitä luetaan yhdessä [perusoikeuskirjan] 7 artiklan, 21 artiklan 1 kohdan ja 24 artiklan 2 kohdan kanssa, tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltion, jonka kansalainen alaikäinen lapsi on, viranomaiset kieltäytyvät rekisteröimästä toisen jäsenvaltion lapselle antamaa syntymätodistusta, jonka rekisteröinti on tarpeen, jotta lapsi voi saada sen jäsenvaltion, jonka kansalainen hän on, henkilötodistuksen, sillä perusteella, että viimeksi mainitun jäsenvaltion kansallisessa oikeudessa ei säädetä samaa sukupuolta olevien pariskuntien vanhemmuudesta ja että tässä syntymätodistuksessa vanhemmiksi nimetään samaa sukupuolta olevat henkilöt?”

Asian käsittely unionin tuomioistuimessa

26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on pyytänyt asian käsittelemistä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklan mukaisessa kiireellisessä menettelyssä.

27 Unionin tuomioistuimen viides jaosto päätti 25.1.2021 tekemällään päätöksellä esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan, että pyyntöä tämän asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä ei ollut syytä hyväksyä, koska työjärjestyksen 107 artiklassa määrätyt kiireellisyyden edellytykset eivät täyttyneet.

28 Nyt käsiteltävän asian käsittelyä lykättiin 26.1.2021 annetulla unionin tuomioistuimen presidentin päätöksellä tämän asian ja 14.12.2021 annettuun tuomioon Stolichna obshtina, rayon ”Pancharevo” (C-490/20, EU:C:2021:1008) johtaneen asian välinen yhteys huomion ottaen siihen saakka, kunnes kyseinen tuomio julistettiin.

29 Unionin tuomioistuimen kirjaamo lähetti 14.12.2021 annetun tuomion Stolichna obshtina, rayon ”Pancharevo” (C-490/20, EU:C:2021:1008) julistamisen jälkeen ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle jäljennöksen tästä tuomiosta ja kehotti tätä ilmoittamaan, halusiko se pysyttää ennakkoratkaisupyynnön.

30 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ilmoitti 17.1. ja 28.1.2022 päivätyillä kirjeillä unionin tuomioistuimelle haluavansa pysyttää ennakkoratkaisupyynnön ja vetosi muun muassa siihen, että syntymätodistuksen rekisteröinnin epäämistä koskevaa tuomioistuinmenettelyä on lykätty siihen saakka, kunnes unionin tuomioistuin antaa ratkaisun tästä ennakkoratkaisupyynnöstä. Tämä tuomioistuin totesi lisäksi, että kyseisen lapsen vanhempien asianajaja oli saattanut tammikuussa 2022 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawiessa (Varsovan voivodikunnan hallintotuomioistuin, Puola) vireille menettelyn, jossa vaadittiin kumottavaksi hallintopäätös, jolla asianomaiselle alaikäiselle lapselle oli kieltäydytty myöntämästä henkilökorttia.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

31 Unionin tuomioistuin voi työjärjestyksen 99 artiklan nojalla muun muassa silloin, kun ennakkoratkaisukysymykseen annettava vastaus on selvästi johdettavissa oikeuskäytännöstä, esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa päättää ratkaista asian perustellulla määräyksellä.

32 Tätä määräystä on syytä soveltaa nyt käsiteltävässä asiassa.

33 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, onko SEUT 20 artiklan 2 kohdan a alakohtaa ja SEUT 21 artiklan 1 kohtaa, kun niitä luetaan yhdessä perusoikeuskirjan 7 artiklan, 21 artiklan 1 kohdan ja 24 artiklan 2 kohdan kanssa, tulkittava siten, että kun kyse on alaikäisestä lapsesta, joka on unionin kansalainen ja jonka jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten antamassa syntymätodistuksessa nimetään hänen vanhemmikseen kaksi samaa sukupuolta olevaa henkilöä, se jäsenvaltio, jonka kansalainen kyseinen lapsi on, on velvollinen rekisteröimään tällaisen syntymätodistuksen, jotta lapsi voi saada henkilötodistuksen.

34 Aluksi on todettava, että SEUT 20 artiklan 1 kohdan mukaan unionin kansalainen on jokainen, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus. Koska ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toteamusten mukaan on kiistatonta, että S.R.S. – D. on Puolan kansalainen, hänellä on tämän määräyksen nojalla unionin kansalaisen asema.

35 Unionin tuomioistuin on todennut useaan otteeseen, että unionin kansalaisen aseman tarkoituksena on olla jäsenvaltioiden kansalaisten perustavanlaatuinen asema (tuomio 14.12.2021, Stolichna obshtina, rayon ”Pancharevo”, C-490/20, EU:C:2021:1008, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

36 Kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, jäsenvaltion kansalainen, joka on unionin kansalaisen ominaisuudessaan käyttänyt vapauttaan liikkua ja oleskella toisessa jäsenvaltiossa kuin alkuperäjäsenvaltiossaan, voi vedota tähän ominaisuuteen liittyviin oikeuksiin,

erityisesti niihin, joista määrätään SEUT 21 artiklan 1 kohdassa, myös tarvittaessa alkuperäjäsenvaltioonsa nähden. Mainittuun määräykseen ja sen soveltamisesta annettuihin säännöksiin voivat vedota myös ne unionin kansalaiset, jotka ovat syntyneet heidän vanhempansa vastaanottaneessa jäsenvaltiossa eivätkä ole koskaan käyttäneet oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen (tuomio 14.12.2021, Stolichna obshtina, rayon ”Pancharevo”, C-490/20, EU:C:2021:1008, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

37 SEUT 21 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jollei perussopimuksissa määrätyistä tai niiden soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu. Jotta jäsenvaltioiden kansalaisilla on mahdollisuus käyttää kyseistä oikeutta, jäsenvaltioiden on direktiivin 2004/38 4 artiklan 3 kohdan nojalla myönnettävä kansalaisilleen oman lainsäädäntönsä mukaisesti henkilötodistus tai passi, jossa mainitaan haltijan kansalaisuus.

38 On siis niin, että koska S.R.S. – D. on Puolan kansalainen, Puolan viranomaisilla on velvollisuus myöntää hänelle henkilökortti tai passi, jossa mainitaan hänen kansalaisuutensa ja hänen sukunimensä sellaisena kuin se ilmenee Espanjan viranomaisten laatimasta syntymätodistuksesta. Tässä yhteydessä unionin tuomioistuimella on jo ollut tilaisuus todeta, että SEUT 21 artikla on esteenä sille, että jäsenvaltion viranomaiset kansallista lainsäädäntöään soveltaen kieltäytyvät tunnustamasta lapsen sukunimeä sellaisena kuin se on määräytynyt ja rekisteröity toisessa jäsenvaltiossa, jossa tämä lapsi on syntynyt ja asunut syntymästään saakka (tuomio 14.12.2019, Stolichna obshtina, rayon ”Pancharevo”, C-490/20, EU:C:2021:1008, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

39 On vielä täsmennettävä, että direktiivin 2004/38 4 artiklan 3 kohdan nojalla Puolan viranomaiset ovat velvollisia myöntämään S.R.S. – D:lle henkilökortin tai passin siitä riippumatta, onko tälle lapselle laadittu espanjalainen syntymätodistus merkitty Puolan väestörekisteriin. Siltä osin kuin Puolan oikeudessa edellytetään syntymätodistuksen rekisteröintiä ennen puolalaisen henkilökortin tai passin myöntämistä, kyseinen jäsenvaltio ei voi vedota kansalliseen oikeuteensa evätäkseen S.R.S. – D:ltä tällaisen henkilökortin tai passin (ks. analogisesti tuomio 14.12.2021, Stolichna obshtina, rayon ”Pancharevo”, C-490/20, EU:C:2021:1008, 45 kohta).

40 Tällaisen asiakirjan on yksinään tai liitettynä muihin asiakirjoihin – tarvittaessa asianomaisen lapsen vastaanottavan jäsenvaltion antamaan asiakirjaan – annettava S.R.S. – D:n kaltaisessa tilanteessa olevalle lapselle mahdollisuus käyttää SEUT 21 artiklan 1 kohdassa taattua oikeuttaan liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella kummankin äitinsä kanssa, joiden aseman kyseisen lapsen vanhempina on heidät vastaanottanut jäsenvaltio vahvistanut heidän direktiivin 2004/38 mukaisen oleskelunsa yhteydessä (tuomio 14.12.2019, Stolichna obshtina, rayon ”Pancharevo”, C-490/20, EU:C:2021:1008, 46 kohta).

41 On palautettava mieleen, että SEUT 21 artiklan 1 kohdassa jäsenvaltioiden kansalaisille tunnustettuihin oikeuksiin kuuluu kansalaisten oikeus viettää normaalia perhe-elämää sekä heidät vastaanottavassa jäsenvaltiossa että jäsenvaltiossa, jonka kansalaisuus heillä on, kun he palaavat tämän jäsenvaltion alueelle, perheenjäsentensä rinnalla (tuomio 14.12.2019, Stolichna obshtina, rayon ”Pancharevo”, C-490/20, EU:C:2021:1008, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42 Pääasiassa on riidatonta, että Espanjan viranomaiset ovat vahvistaneet lainmukaisesti, että S.R.S – D:n ja hänen kummankin vanhempansa K.S:n ja S.V.D:n välillä on joko biologinen tai juridinen polveutumissuhde, jonka ne ovat todistaneet näiden viimeksi mainittujen lapselle

antamassaan syntymätodistuksessa. K.S:llä ja S.V.D:llä on siis SEUT 21 artiklan nojalla oltava alaikäisen unionin kansalaisen, jonka tosiasiallisia huoltajia he ovat, vanhempina kaikkien jäsenvaltioiden tunnustama oikeus matkustaa mainitun alaikäisen mukana tämän käyttäessä oikeuttaan liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella (ks. vastaavasti tuomio 14.12.2021, Stolichna obshtina, rayon ”Pancharevo”, C-490/20, EU:C:2021:1008, 48 kohta).

43 Niinpä Puolan viranomaiset ovat kunkin muun jäsenvaltion viranomaisten tavoin velvollisia tunnustamaan kyseisen polveutumissuhteen, jotta S.R.S. – D. voi – koska hän on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan saanut Puolan kansalaisuuden – käyttää esteettä kummankin vanhempansa kanssa SEUT 21 artiklan 1 kohdassa taattua oikeuttaan liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella.

44 Jotta S.R.S. – D voi tosiasiallisesti käyttää oikeuttaan liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella molempien vanhempiensa kanssa, lisäksi on tarpeen, että K.S:llä ja S.V.D:llä on mahdollisuus saada asiakirja, jossa heidät mainitaan henkilöinä, joilla on oikeus matkustaa kyseisen lapsen kanssa.

45 Jäsenvaltion velvollisuus yhtäältä antaa lapselle, joka on tämän jäsenvaltion kansalainen, joka on syntynyt toisessa jäsenvaltiossa ja jonka tämän toisen jäsenvaltion viranomaisten antamassa syntymätodistuksessa nimetään kaksi samaa sukupuolta olevaa henkilöä hänen vanhemmikseen, henkilökortti tai passi ja toisaalta tunnustaa tämän lapsen polveutumissuhde kumpaankin kyseisistä henkilöistä hänen käyttäessä oikeuksiaan, jotka perustuvat SEUT 21 artiklaan ja siihen liittyviin johdetun oikeuden toimiin, ei merkitse sitä, että jäsenvaltion, jonka kansalainen asianomainen lapsi on, olisi kansallisessa oikeudessaan mahdollistettava samaa sukupuolta olevien henkilöiden vanhemmuus tai tunnustettava muita tarkoituksia kuin kyseisellä lapsella unionin oikeuden nojalla olevien oikeuksien käyttöä varten kyseisen lapsen polveutumissuhde niihin henkilöihin, jotka vastaanottavan jäsenvaltion viranomaisten laatimassa syntymätodistuksessa mainitaan hänen vanhempinaan (tuomio 14.12.2021, Stolichna obshtina, rayon ”Pancharevo”, C-490/20, EU:C:2021:1008, 56 ja 57 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

46 On lisättävä, että kansallinen toimenpide, joka on omiaan rajoittamaan henkilöiden vapaan liikkuvuuden käyttämistä, voi olla oikeutettu vain silloin, kun tällainen toimenpide on perusoikeuskirjassa taattujen perusoikeuksien, joiden noudattamista unionin tuomioistuin valvoo, mukainen (tuomio 14.12.2021, Stolichna obshtina, rayon ”Pancharevo”, C-490/20, EU:C:2021:1008, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

47 Pääasian kohteena olevassa tilanteessa perusoikeuskirjan 7 artiklassa taattu oikeus yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen sekä perusoikeuskirjan 24 artiklassa taatut lapsen oikeudet, erityisesti lapsen oikeus siihen, että hänen etunsa otetaan ensisijaisesti huomioon kaikissa häntä koskevissa toimissa, sekä lapsen oikeus ylläpitää henkilökohtaisia suhteita ja suoria yhteyksiä kumpaankin vanhempaansa säännöllisesti, ovat perustavanlaatuisia.

48 Niinpä asianomaisen lapsen suhdetta kumpaankin niistä henkilöistä, joiden kanssa hän viettää tosiasiallista perhe-elämää vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja jotka tämän jäsenvaltion viranomaisten laatimassa syntymätodistuksessa mainitaan hänen vanhempinaan, suojataan perusoikeuskirjan 7 artiklalla.

49 Koska perusoikeuskirjan 24 artikla merkitsee, kuten perusoikeuskirjan selityksissä (EUVL 2007, C 303, s. 17) muistutetaan, että unionin oikeuteen on sisällytetty tärkeimmät lapsen oikeudet, jotka on vahvistettu lapsen oikeuksia koskevassa ja kaikkien jäsenvaltioiden ratifioimassa

yleissopimuksessa, tämän yleissopimuksen määräykset on mainittua artiklaa tulkittaessa otettava asianmukaisesti huomioon (tuomio 14.12.2021, Stolichna obshtina, rayon ”Pancharevo”, C-490/20, EU:C:2021:1008, 63 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

50 Erityisesti on todettava, että kyseisen yleissopimuksen 2 artiklassa vahvistetaan lapsen osalta syrjintäkiellon periaate, joka edellyttää, että kyseisessä yleissopimuksessa mainitut oikeudet, joihin sen 7 artiklan mukaan kuuluvat lapsen oikeus tulla rekisteröidyksi heti syntymänsä jälkeen, oikeus nimeen ja oikeus kansalaisuuteen, taataan lapselle ilman, että häneen kohdistuu tältä osin syrjintää, mukaan lukien hänen vanhempiensa seksuaaliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä.

51 Niinpä olisi perusoikeuskirjan 7 ja 24 artiklassa lapselle taattujen perusoikeuksien vastaista viedä häneltä suhde toiseen vanhemmistaan silloin, kun hän käyttää oikeuttaan liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, tai tehdä tämän oikeuden käytöstä hänelle tosiasiallisesti mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa sillä perusteella, että hänen vanhempansa ovat samaa sukupuolta (tuomio 14.12.2021, Stolichna obshtina, rayon ”Pancharevo”, C-490/20, EU:C:2021:1008, 65 kohta).

52 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että SEUT 20 ja SEUT 21 artiklaa, kun niitä luetaan yhdessä perusoikeuskirjan 7 ja 24 artiklan sekä direktiivin 2004/38 4 artiklan 3 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että kun kyse on alaikäisestä lapsesta, joka on unionin kansalainen ja jonka jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten antamassa syntymätodistuksessa nimetään hänen vanhemmikseen kaksi samaa sukupuolta olevaa henkilöä, se jäsenvaltio, jonka kansalainen kyseinen lapsi on, on velvollinen yhtäältä myöntämään hänelle henkilökortin tai passin vaatimatta, että kyseisen lapsen syntymätodistus on ensin merkittävä kansalliseen väestöreksiteriin, ja toisaalta tunnustamaan kunkin muun jäsenvaltion tavoin asiakirjan, jonka toinen jäsenvaltio on laatinut ja jonka perusteella mainittu lapsi voi käyttää esteettä kummankin kyseisen henkilön kanssa oikeuttaan liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella.

Oikeudenkäyntikulut

53 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kymmenes jaosto) on määrännyt seuraavaa:

SEUT 20 ja SEUT 21 artiklaa, kun niitä luetaan yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 24 artiklan sekä Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY 4 artiklan 3 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että kun kyse on alaikäisestä lapsesta, joka on unionin kansalainen ja jonka jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten antamassa syntymätodistuksessa nimetään hänen vanhemmikseen kaksi samaa sukupuolta olevaa henkilöä, se jäsenvaltio, jonka kansalainen kyseinen lapsi on, on velvollinen yhtäältä myöntämään hänelle henkilökortin tai passin vaatimatta, että kyseisen lapsen syntymätodistus on ensin merkittävä kansalliseen väestöreksiteriin, ja toisaalta

tunnustamaan kunkin muun jäsenvaltion tavoin asiakirjan, jonka toinen jäsenvaltio on laatinut ja jonka perusteella mainittu lapsi voi käyttää esteettä kummankin kyseisen henkilön kanssa oikeuttaan liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella.

Allekirjoitukset